

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Dialogus quintus (argumentum)

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

Vera loqueris hospes. Sed ne ulterius immoremur, immo uero ad sermonem propositum iam reuertamur, & ab illis incipiamus, si tibi placet, quæ supra haud quasi proœmio utens dixisti. Quare iterum, ut ludentes aiunt, meliora ab initio secunda resumamus, quasi certum proœmium non quemlibet sermonem ut nuper tractantes. Incipiamus itaq; & exordiri profiteamur. Ac de honore quidem deorum maiorumq; nostrorum cura satis sit dictum: cætera transigere annitatur, donec tibi uidearis sufficienter totum proœmium absoluisse. Deniq; post proœmium leges aggredieris. **ATHEN.** Cum de dijs deosq; sequentibus & parentibus siue uiuentibus siue defunctis satis per exordium dixerimus, ut nunc affirmamus: quod restat, ut tu iubere uideris, in lucem est educendum. **CLIN.** Prorsus quidem. **ATHEN.** Post illa uero quæ ad animos, quæ ad corpora, quæ ad externa pertinent, quo studio colenda sint communiter differendo, ita determinare oportet, ut & dicentes & audientes disciplinam pro uiribus consequamur. Hæc ergo post illa nobis reuera dicenda audiendaq; sunt. **CLIN.** Recte admodum loqueris.

ARGUMENTVM MARSILII FICINI FLORENTINI
In Dialogum quintum De Legibus.

MIRABILIA quotidie fieri uidemus à magnete in ferrum, à succino in paleas, à fulguribus in solida, ab ignito sulphure in bombardam, à tota natura uel in motu cœli, uel in artificiosa rerum quæ gignuntur, formatione. Causas quidem ignoramus, neq; tamen ob causarum ignorantiam negamus effectus fieri, quos uidemus. Mirabilia rursus fieri nonnunquam ab animis nostris in oraculis cæterisq; prodigijs testis est non solum omnis historia, sed auctoritas etiam Mercurialis & Pythagorica atq; Platonica. Et si stupendorum nostræ mentis operum rationem certam facile omnes assignare non possumus, negare tamen opera uel facta fuisse, uel posse fieri, non debemus. Videmus ignem quo cœlo similior est quàm cætera elementa, eo mirabilius agere, ut breui ad suam trahat formam, quæ cætera tempore uix longissimo trahunt, neq; mixtionem perpetiatur, & cum uidetur diuidi diuidat, longiusq; admodum quàm cætera suum protendat effectum, & longissime per lumen agat atq; momento. Verum habet hoc à cœlo, & cœlum imagine sui agit, id est lumine, quæ ignis uix naturali efficit qualitate. Quis enim dubitet cœlestia per radios suos tam nobis occultos, quàm manifestos ab ipsis uelut imagines profluentes, mouere inferiora semper atq; formare? ferme non aliter quàm uultus speculum, & speculum concauum materiam siccam positam è conspectu. Sed age iam in hoc speculo & superos in animam speculemur. Quanto efficacior est ignis cæteris elementis, et igne cœlum, tanto efficaciores cœlo sunt spiritus qui uel uiuificant uel mouent cœlum, uel uiuificantium & mouentium sunt consortes. Spiritus ergo superiores in nostros utpote consortes, imaginum duntaxat suarum influxibus operantur, quem admodum uultus in speculum: atq; agendo in eas formant, simillimasq; efficiunt: usque adeo ut animæ sæpe tam ferme mirabiliter, quàm cœlestes soleant, operentur. Quemadmodum uero speculum ad imagines à uultu suscipiendas quinque modis præcipue preparatur: primo quidem natura uitrea, deinde per spicuitate, tertio lenitate, quarto resistentia, quinto positione: sic & animæ nostræ ad influxus numinum præparantur. Primo quidem, quod intellectuales nature sunt sicut & illa, Secundo, quando per intellectum, fide illis hærent indubia. Tertio, per uoluntatem amore in illa sese ardentissimo transferunt. Quarto, tota in illis firmiter memoria sperant. Quinto, si corpus habeant, & natura illis accommodatum, & diligentia præparatum, tunc in mentes nostras à superioribus ita labuntur instinctus, ut à fidibus lyre in fides similiter temperatas. Tunc prodigia, somnia, uaticinia, oracula ueniunt. Mitto quod Iamblicus Porphyriusq; narrant, oracula quædam per aquam fieri solita, quædam per aerem, quædam uero per ignem: forte quia à demonibus, uel aqueis, uel aereis, uel igneis mittantur. Forte etiam quoniam locis & temporibus alijs atque alijs, per occultas causas contigerit mentium humanarum affectus ad superiora conuerti, conuersosq; inde formari. Profecto nostræ mentes in uaria nimium distrahuntur. Verum si quando integra uirtute sua ad certum opus utantur, sicut & ignis tota intentione nature comburit, & cœlum toto agit influxu, tunc Plato non dubitat mirabiliora à nostris mentibus quàm ab igne uel cœlo, facillime prouentura. Non dubitant & Auicenna Algazelesque, nescio qua sorte sæpe Platonici. Sed de his in Theologia latius disputamus. Quibus euangelicum illud de fide montes permutatura, maxime confirmatur: confirmantur & plurima quæ Plato in libro superiori & hoc quinto, immo & sequentibus omnibus de oraculis asserit, adeo ut non aliter, uel urbis dispositio, uel reipublicæ forma, uel sanctio legum sese habeat, quàm per oracula comprobetur. Verum quamuis oracula tria commemoret, tamen cæteris insuper uaticinijs quæ ueriora forsitan reperiri possunt auctoritatem suam ad idem manifeste concedit: Sed iam ad argumentum quinti proprium ueniamus. Cum igitur animus noster speculum sit diuinorum, merito post diuinorum cultum in quarto descriptum, mox in exordio quinti animum

animum ipsum iubet coli, quasi rem sacram: & qui in superioribus Pythagorea carmina est imitatus, in presenti quoque animi cultu libenter Pythagoram suum sequitur precipientem: Post deos maxime omnium reuerere te ipsum. Quanti uero momenti sit eiusmodi reuerentia ad obseruantiam legum, explicare non possum. Sed facit hæc, ut summam dicam, ut quisquis animi sui quasi numinis conspectum assiduam reueretur, iudicem habeat intra seipsum: ad cuius legem, uel absque legibus scriptis uitam suam perfectissime dirigat, ac tandem facile naturalis legis amore faciat, quæ ceteri uix scriptarum legum formidine faciunt. Proinde dum de colendo animo disputat, omnia de officijs præcepta tradit, tum ad seipsum, tum ad alios ad omnesque uirtutes priuatim et publice pertinentia, quæ discere quisque debeat atque ediscere. Post hæc finem imponit exordio legum. Vbi apparet totam de legibus disputationem in tres præcipue partes esse diuisam. Primo quidem in proœmium, ab initio libri primi ad hanc usque partem quinti productum: Deinde in ipsam legum dispositionem. Et primo in leges ad rempublicam magistratusque potissimum pertinentes. Deinde ad singulas spectantes ciuium actiones. Meminisse uero te arbitror singulas præterea leges, singula habere proœmia. Principio legifer purissimos pro uiribus colonos eligat, atque pastorum more pueros segreget ab impuris. Lustret quoque ciuitatem, ac nisi summa cogat necessitas non inferat uolentiam. Adæquet census pro uiribus, ne alij ditissimi sint, alij uero mendici. Caueat ne quis iniuste diuitias cumulet. Neque luculentissimam conetur ciuitatem reddere, sed iustissimam. Prædicet ueritatem & apud homines, & apud deos esse maxime omnium uenerandam. Item in peregrinos hospitalitatem, in supplices indulgentiam. Moneat unumquemque animam erga seipsam amore falli, atque peruerti solere. Præcipiat, ne quis abundans ipse, patiat proximum esurire. Collocet urbem si potest in media regione singulas circumspiciens commoditates. In duodecim partes urbem diuidat, totamque similiter regionem. Sed cur in partes duodecim? ut intelligas molem tantam tamque laboriosam uniuersi ipsius auxilio indigere, quod est in sphaeras duodecim distributum. Item ciuitatem ad imaginem regni cælestis esse gerendam. Cælestis autem ciuitas in signa duodecim, quasi duodecim tribus, est distributa. Nec ab re dijs duodecim ciuitatem commendat suam. siquidem dijs duodecim, signis cæli duodecim præesse dicuntur. Immo uero dijs sex, sexque deæ. Iuno, Vesta, Minerua, Ceres, Diana, Venusque: Mars, Mercurius, Iupiter, Neptunus, Vulcanus, Apollo. Fræpone singula singulis: membris quidem nostris signa: Signis præterea deos. Arieti quidem & capiti nostro Palladem. Tauro uero & nostræ ceruici Venerem. Geminis & humanis brachijs Apollinem. Cancro pectorique Mercurium. Leoni humerisque Iouem. Virgini ilisque Cererem. Librae & natibus, quod honeste dictum sit, Vulcanum. Scorpio & pudibundis Martem. Sagittario femoribus Dianam. Capricorno & genibus Vestam. Aquario eruribusque Iunonem. Piscibus pedibusque Neptunum. Intellige per hæc ciuitatem totam non aliter unum ex ciuibus multis, quam unum corpus ex multis membris esse debere. Alia uero numina masculina, alia feminina idcirco dicuntur, ut cognoscas et quæ ad materiam passionumque, & quæ ad formas actionumque pertinent, à superis gubernari. Verum cur Plato præcipuam urbis arcem, Vestæ, Ioui, & Palladi consecrat? Intellige in diuinis tres omnium fontes existere: Vestam quidem effendi fontem, Iouem uiuendi, Mineruam intelligendi. Atque in his omnibus auxilium à superis obsecrandum. Vbi uero Plato commendat partitionem domiciliorum agrorumque, in quinquies mille & quadraginta, ostendit eiusmodi numerum commodissimas in se multasque deinceps distributiones partium continere. Quod quidem & in sequentibus paulatim aperietur, et uel mediocri arithmetica potest esse perspicuum. Notabis ubi de communi ciuium uita differit præceptum de euangelica dilectione & charitate mirandum. Item patriam magis quam matrem esse colendam. Quod uero patriam inquit immortalem deam esse, uel de diuina terreni orbis anima, uel de nomine patriæ patrono, uel de cælesti patria dictum puta.

DIALOGVS QVINTVS DE LEGI

BVS VEL DE LEGVM LATIONE.

VDIAT iam reliqua, quicumque paulo ante de dijs charissimisque genitoribus audiebat. Cuiusque enim animus, omnium suarum rerum post deos, cum sit maxime suus, diuinissimus est. Quæ uero sua sunt, bifariam diuiduntur. Et potentiora quidem ac meliora dominantur, imbecilliora uero deterioraque seruiunt. Profecto quæ dominantur, præ illis quæ seruiunt, semper sunt honoranda. Quapropter merito post dominantes deos eosque qui illos sequuntur, animum nostrum colendum, secundoque loco habendum iubeo. Nemo autem, ut breuiter dicam, recte animum suum honorat, quamuis uideatur. Diuinum enim bonum est honor. Malorum autem nihil est honorandum. Quisquis igitur putat uel sermonibus quibusdam uel muneribus uel obsequiis animum suum posse extolli, si meliorem ipsum ex deteriore non reddit, quanquam honorare uidetur, minime tamen id facit. Nam statim à pueritia unusquisque sufficientem ad omnia cognoscenda se putat, & honorare suum